

GAZETA TRANSILVANIEI

Abonamentul: pentru Austro-Ungaria pe un an 24 cor.; pe 1/2 an 12 cor.; pe 3 luni 6 cor., pentru România şi străinătate pe un an 40 lei; pe 1/2 an 20 lei.

ZIAR POLITIC NAŢIONAL.

Apare seara, în fiecare zi de lucru.

Redacţia şi administraţia: Strada Prundului Nr. 15. Inseratele se primesc la administraţie. Preţul după tarif şi învolală. Manuscrisele nu se înapoiază. TELEFON Nr. 226.

Am fost luată cetatea Ivangorod.

— descriere autentică a asaltului. —

Ziaristul Emil Szomory publică în nr. 229 al ziarului »Pester Lloyd« raport autentic despre pregătirea asaltului de la Ivangorod şi despre ocuparea acestui oraş de către regimentele austriece, pe baza convingerilor ce i s-au făcut de însuşi comandantul corpului XII de armată, generalul Hermann von Kövesháza, de care a fost luat în ziua de 17 August.

Din interesantul raport traducem ceea ce se referă la atacurile asupra fortificaţiilor Ivangorodului în ziua de 1 şi 2 August n. a. c.

...»Executarea atacului s'a ordonat pe ziua de 1 August. Din zorile dimineţii artileria grea avea să ţină sub foc punctul de atac. Precis la orele 10.00 avea să urmeze asaltul. Regimentele ardelenne româneşti aveau să execute atacul cu baioneta.

După o executare de model a atacului de artilerie, infanteria noastră a intrat în 1 August la orele 9.00 în puternica redută, desconsiderând focul de mitralieze ce venea dintr'o redută de flanc betonată şi care pricinuia pierderi grele, până ce o lovitură în plin a artileriei noastre reduse la tăcere această redută din flanc.

Rezerve ruseşti, cari eşiră din redută pentru a executa un contra-atac, au fost învinse după o luptă mai lungă cu baioneta, om la om. Misiunea ce-o avea de îndeplinit infanteria noastră a fost să ia mai grea ce se poate închipui: să ia deasupra spre sud, frontul de luptă delat spate şi trebuia în această înaintare să se acopere şi să se apere nord şi est.

Lupte esasperate în pădure au decursul zilei întregi au avut urmarea desfacerea frontului german până la Bakowicze. Patru batalioane au trebuit să fie luate cu ele singur numai de infanterie, deoarece în pădure artileria noastră nu putea veni în ajutor, cei doi batalioane ruseşti au trebuit să se retragă în direcţia de la Bakowicze. În acest asalt trupele noastre, ce înaintau, au fost împinse de la spate de la distanţe mici cu focul mitralierelor. Un tren de căruciorasat rusec înaintase pe o linie,

care ducea până spre ost de Slowiki—Nowe.

Dar această scurtă şi seacă descriere e departe, de-a ne face să ne şi închipuim numai imensele greutăţi ale muncii sângeroase în luptele din pădure. Istoria acestor lupte va servi pentru veci ca o dovadă a curajului eroic al fiecăruia dintre participanţi. 16 ofiţeri şi 230 oameni făcând prizonieri, peste 35 tunuri şi 18 mitralieze capturate, au fost rezultatul zilei.

Astfel a fost delaturat atacul din flanc spre nord de Bakowicze şi a devenit liber drumul spre atacul ulterior.

În noaptea spre 2 August Ruşii au fost respinşi spre sud dela linia ferată până la Vistula din primele lor redute. Deja atunci declarau ofiţerii ruşi prizonieri: dacă toate trupele noastre atacă, precum i a atacat regimentul de infanterie român ardelen, care s'a luptat în pădure, atunci trupele noastre ar trebui în scurt timp să ajungă în faţa cetăţii Brest-Litowsk. Evenimentele ulterioare au confirmat spusesele ofiţerilor ruşi...

Fără comentari!

O nouă armată rusească.

»Neue Freie Presse« publică următoarea telegramă din Paris, datată din 22 August:

Agentia Havas comunică: Ministrul de război rus anunţă, că în curând vor fi chemate sub arme cele mai tinere contingente din clasa a doua. Prin această chemare ajung sub arme 8 milioane bărbaţi sub 35 ani.

O desminţire. Din Bucureşti se comunică:

Oficiul guvernului român »L'Independance Roumaine« desminţe afirmaţiunea ziarului »Dimineaţa« în chestia unui ultimatum, ce-ar fi fost trimis de Germania guvernului român cu privire la transitul de muniţiuni în Turcia.

Noul cabinet elin. Din Atena se anunţă constituirea noului cabinet sub preşedinţia lui Venizelos. Din noul guvern fac parte toţi foştii miniştri venizelişti.

Camera elină se întruneşte probabil astăzi, Mercuri.

Moratoriul.

— Situaţia actuală a pieţei financiare române. —

Bucureşti August 1915.

Printr'un jurnal al consiliului de ministrii, potrivit legii speciale; moratoriul pentru străinătate a fost prelungit, dela 1 August a. c. pe un nou period de patru luni.

Piaţa noastră comercială din întreaga ţară va putea constata şi cu acest prilej că guvernul este într'a-devăr o strajă neadormită care supraveghează cu o deosebită sollicitudine toate nevoile şi interesele ţării pe cari le apără prin toate mijloacele legale.

Ne amintim cu toţii cum anul trecut, la izbucnirea războiului, căţi-va — foarte puţini — au pornit o adevărată campanie spre a obţine moratoriul general, atât extern cât şi intern.

Cu toată agitaţia ce s'a dus în această privinţă şi cu toată campania unei anumite prese care cerea acest moratoriu, guvernul a sesizat bine întreaga noastră situaţie economică şi financiară şi a crezut de cuviinţă să n'acorde de cât moratoriul pentru străinătate.

Înteleapta şi folositoarea măsură luată de guvern în această privinţă se poate judeca abia astăzi în toată realitatea ei.

Numai astfel, cu prelungirea termenului de plată pentru efectele din străinătate şi cu înlesnirea plăţilor interne, s'a putut menţine în ţară, aproape intactă, situaţiunea dinaintea războiului a pieţei noastre financiare.

Departele de a azista la acel dezastru economic pe care l'au profectat campionii mişcării pentru obţinerea moratorului general, sub raporturi generale am putea spune că piaţa noastră comercială, în timpul crizei europene dacă n'a progresat, dar cu siguranţă n'a dat nici îndărăt, — şi acesta e încă un succes în împrejurările grele de acum, un succes care se resfrânge asupra guvernului prin buna şi chibzuita măsură ce a luat-o.

Credem că astăzi, când interesele economice au fost astfel apărate, nu se mai găseşte nimeni care

să poată susţine introducerea unui moratoriu general.

După experienţa ce am făcut o în cel mai grozav an al războiului european, şi după situaţia actuală a pieţii noastre financiare — vorbim de industrie, finanţe, comerţ, agricultură şi întregul mecanism economic — astăzi, mai bine ca ori când, putem constata că măsura luată de guvern în chestia moratorului a fost şi bună şi folositoare.

M-a.

Nu vindeţi vitele!

În atenţiunea proprietarilor de vite.

Sunt cunoscute preţurile exorbitante de mari, ce se cer şi se obţin la noi, dela izbucnirea războiului încoace, atât pentru vitele de tăiat, cât şi pentru cele de lucru. Sunt preţuri, pe cari nu le au pomenit până acum nici generaţiile actuale, dar nici cele trecute şi cari fac pentru straturile mai sărace ale populaţiunii cu totul neaccesibilă carnea ca aliment.

Preţurile extraordinare de urcate ale vitelor îşi află explicarea în consumul potenţat a cărnii din partea trupelor aflătoare pe câmpul de război, a cărora bună nutrire este şi trebuie să fie una din grijile de căpetenie a conducerii armatei.

Consumul de vite de tăiat al

Pricoliciul.

— Poveste. —

Spunea tata bătrânul că i-a spus lui tateşu bătrân, păntăia ce v'o spun eu acum. Plecaseră ei, mai mulţi oameni, cu chirie la Giurgiu. Pe atunci erau trenuri ca acuşi şi grăul boeresc era trimis cu care de chirie tocmai la Giurgiu. Când plecau oamenii cu chirie aşa de lungă, nu plecau cu un ori doi, ci se strângeau zece douăzeci de inşi şi plecau pe drum şir de trei. Aveau în care de toate: berzi, mori, sfredele să găurească, căldare de mămăligă, tăgărta cu mălai, cu peşte, pastramă ori brânză, ca chip de legume. Într-o noapte, deşugau, făceau mămăligă, păşteau vitele, se odihneau şi dormeau în jurul focului.

Într-o călătorie d'astora, plecaseră trei-cincisprezece inşi cu carele în direcţie cu grâu. A luat-o p'aci pe la Drav, au trecut Argeşul pe la Fundu Râului, şi au întins'o spre Corbi şi Vadu Stanchii. În pădurea Chiricanului se odihneau.

— Măi băeţi, să mănem noaptea până în Grătia e încă drum... — Să mănem.

Şi dejugară toţi boii şi se rănduieşte să vadă de ei. De multe ori dejugară ei aici, păscuseră vitele şi nu p'ăstăseră nimic.

Drumul era larg de două-trei tră-

suri de loc. Iarbă era berechet. Căruţele le trăseseu cam înbulucite şi la o margine făcuseră focul şi puseseu căldările de mămăligă.

Se întunericise de tot. Vântul bătea uşurel şi stelele scilpeau pe cer. Era o noapte fără lună. Cum stau ei unii la foc povestind şi îngrijind de cele două căldări ce le puseseu pe foc să fiarbă, auziră scărta-scărta o căruţă.

— Măi da care o mai fi ala de a intrat singur în pădure pe vreme de noapte, zice unul din ei.

Călătorul veni şi: — Ho ho-hooo... îndreptul lor. — Bun noroc băeţi.

— Noroc! răspunseră ei.

Călătorul asta dejugă boii şi le dete drumul slobozii, cu frânghia luată din coarne. De unul din ceata astora, întrebă:

— Da bine mă creştine, unde ai plecat tu?

— La Giurgiu.

— Cu ce?

— Cu grâu.

— Păi tovarăşii unde-ţi sunt?

— Tovarăşii — făcu el — ce'mi trebuie mie tovarăşi!...

— Cum tu n'ai nevoie de tovarăşi?... La un drum aşa de lung, nu se poate pleca fără tovarăşi.

— Nu puteţi pleca voi nu înşă şi eu.

— Da cine eşti tu de eşti aşa de grozav? mai întrebă altul.

— Cine sunt eu. Şi veni tanţoş şi se aşeză la foc. Oamenii se cam supărară, dar îi făcură loc.

Unul zise iar: — Da tu ai de gând să faci de rând la paza vitelor, ori nu?... Că văz că boilor le-ai dat drumul fără grijă?...

— Vitele mele pasc nepăzite. N'am zis de paza voastră, vedeţi-vă d'ale voastre.

Unul din ceata tatii bătrânului scoase pastramă s'o facă creştători găta s'o arunce pe jar, când o fi mămăliga gata. El, călătorul, privia încruntat şi cu ochii sticliţi în jara focului.

Incepură lupii să urle în adâncul pădurei. Toţi ascultau, dar călătorul puse mâinile pânle la ureche şi începu: — Ia... ia... ia...

Lupii urlau înainte... Unul zise: — Ce tot ia mă, ia... tu n'auzi că urlă lupii?...

— Urlă mă, răspunse călătorul singur, da e vorba ştiţi voi ce vorbesc acum?

— Noi?... Da de unde să ştim... Un altul.

— Iaca urlă ca nişte lupi!... ce te mai faci tu fricos aici?...

— Ieu mă? zise streinul... Eu ştiu că ei vorbesc acuşi, nu urlă... Urlă pentru nişte proşti ca voi, pentru mine însă vorbesc.

Toţi se uită mirati la el. Da unul: — Tu crezi că ai găsit proşti, să-ţi legi la gard cu palavrele tele, mă?

— Ce palavre mă, ce palavre? zise streinul... Care are din voi un bou bălţat?...

— Ei da, ce? întrebă altul: — Da ce?... Păi un lup striga astfel:

Măăăă... veniţi, că sfântu Petre, ne-a dat pentru noaptea asta bou bălţat al lui Vladu...

— Boul meu, zise Vladu dela foc.

— Tu eşti Vlad? îi întrebă streinul.

— Eu mă, şi eu am un bou bălţat.

— Ei dacă îl ai tu, bou tău o să-ţi mănânce lupii noaptea asta.

— Măi, da eşti nebun? ziseră oamenii... Ce coboşti omului? Cine eşti tu de socoţi că ştii astea?

— Cine sunt eu, ce vă pasă vouă? Destul că ştiu.

Oamenii fiindcă erau cincisprezece inşi aveau îndrăzneală şi începură să-şi ia în râs:

— Măi vere, nu tot tăia palavre d'astea aici, cobind nouă, că de... s'ar putea să-ţi dăm firoscosia pe spinare, de să n'o poţi duce.

Da el: — Mă băeţi, că sunteţi proşti, ştiu eu de mult nu d'acuşi; dar credeţi-mă şi pe mine: bou cel bălţat al ăstuia —

dacă el e Vladu — va fi mâncat de lupii noaptea asta... Eu vă povătuiesc, luaţi bou, legaţi-l lângă foc şi făceţi de strajă două-trei inşi mereu... că poate-poate lă-ţi scăpa. Nă-ţi face aşa. Să-mi luaţi carul cu bou cu tot, dacă mâine bou lă bălţat al ăstuia nu s'o afla mâncat de lupi...

— Măi de unde ştii tu limba lupilor? ziseră oamenii.

— Ce vă pasă?... Eu ştiu şi ce vorbesc psăşările, iepurii, vulpile, urşii... Odată, ei acu un an, alergam cu iepurii şi cât fugeau ei de iute, eu îi netezeam cu mâna pe spinare. Pricep toate limbile... Du te mă omule şi i-aş bou ici, păziţi-l ca să treacă ceasurile rândului. Eu, de n'o fi aşa, carul meu cu bou, cu tot ce e în el, al vostru este...

Străinul ăsta cludat puse oamenii pe gânduri. Vlad zise:

— Mi se bătea ochiul stâng de când am înjugat boii să plec la drum... O fi şi cum zice omul ăsta...

Şi s'a dus, şi-a prins bou şi l-a adus la foc.

— P'ale l-alte vite, lăsaţi-le şi nepăzite, că lupii n'or să se atingă de ele. Spuse străinul.

— Aşi nu, le păzim. Şi oamenii intrară la fel de fel de bănuţeli: ba c'o fi vre-un hoţ şi are de gând să le fure vitele, ori să-i omoare când ori dormi. În vremea asta, făcuseră cele două mămăligi, fripseră pastramă şi brânză şi strigară şi pe cei trei cari întorceau

armatei este evaluat la 6-7000 de capete pro zi, ceea ce înseamnă o reducere a contingentului de vite cornute cu mai mult de 2 1/2 milioane capete pe an!

Ademeniți de prețurile nemai pomenit de mari, ce li se oferă, atât micii economi, cât și cei mai mari, își vând adeseori, fără prea multă precauție vitele, rezonând, că acum este vremea a face câștiguri frumoase, când prețurile sunt bune, K 2 40 - C 2 50.

Cine poate ști ce va mai fi după aceasta? Se încheie pe neașteptate pacea și prețurile vor scădea iarși repede. Ocazia de câștig este pierdută, poate pentru todeauna!

Cine dintre economi astfel rezonază, rău face! Căci pace abia se va încheia în curând și chiar să se încheie nu va avea de urmare o imediată și mare scădere a prețurilor la vite.

Prețurile vieilor cornute, precum scrie o revistă agricolă de frunte dela noi, vor rămâne cel puțin 8-10 ani tot urcate, căci cam atâtă vreme trebuie până se întregeste din nou contingentul extraordinar de scăzut în urma războiului. Prin urmare economii, proprietarii de vite, să nu se grăbească a scoate vitele la vânzare, ca să nu se căiască mai târziu!

R. E.

SITUAȚIA pe câmpul de războiu.

Azi dimineață am primit dela biroul de presă al prim-ministrului următoarele comunicate oficiale telegrafice:

Budapesta 24 August. — Din marele cartier general al nostru se comunică oficial cu data de azi:

În nordul monarhiei.

Pe dușmanul care a opus încă rezistență spre nord-vest dela Brest-Litovsk, l-am respins eri din nou în regiunea Wierchowije și Riasno și l-am silit să se retragă.

Armata arhiducelui Iosif Ferdinand în ultimele lupte a făcut prizonieri 4 ofițeri și 1300 soldați.

Spre nord-est dela Wlodawa aliații noștri au respins din nou pe dușman și au câștigat teren. Cavaleria austro-ungară și germană, a parținătoare armatei mareșalului Puhalo, urmărind pe dușman, a intrat în Kowli și acum își continuă înaintarea spre nord.

În Galizia-estică e liniște.

La granițele italiene.

La aripa sudică de pe frontul dela litoral artileria noastră grea a redus eri la tăcere artileria dușmană, la gura râului Sobba. O baterie italiană de țarm am prefăcut-o în ruine la Golanetto. Infanteria dușmană, care se încuibase față în față cu poziția noastră, pe o înălțime si-

tuată la ost de Monte-falcone, și-a părăsit în fugă tranșeele, sub presiunea focului bateriilor noastre.

Spre ost dela Polasso trupele noastre au respins două ieșiri mai slabe, iar la San Martino au respins sângeros trei atacuri duse până aproape de frontul nostru de luptă. Tot astfel a eșuat seara și o ieșire a unor forțe mai mari dușmane contra capului de pod dela Tolmein.

Pe sectorul întărit dela Fhisch și Raibl infanteria dușmană a străbătut în unele locuri mai aproape de liniile noastre de forturi.

Forturile noastre de pe platoul dela Lavarone și Folgaria au stat eri din nou sub un foc violent de artilerie. Tot așa și pozițiile noastre din trecătoarea Stilfs au fost din nou luate sub focul artileriei dușmane.

General de divizie Höfer, locțiitorul șefului de stat major.

Pe frontul anglo-franco-ruso-german.

Berlin, 24 August. — Buletinul oficial al marelei cartier general german e pentru ziua de azi următorul:

Pe câmpul de operații dela vest: Cu ocazia raidului făcut eri la Seebrügge, flota engleză a dat vre-o 60-70 pușcături asupra pozițiilor noastre întărite, prin ce am pierdut 1 mort și 2 răniți. Două împușcături cari și-au greșit ținta au rănit 3 Belgieni. Pagube materiale nu au fost.

În Vosgi, spre nord dela Münster, peste zi a încetat lupta. Seara Francezii au atacat din nou pozițiile noastre. La Barrenkopf și spre nord de acolo am respins atacul. Trupele mai slabe dușmane, cari au pătruns în pozițiile noastre, le-am alungat de acolo. Am făcut prizonieri câțiva vânători alpini. În luptele de eri la Barrenkopf a rămas în mâinile noastre o parte de tranșeu dușman.

Lângă Loo, spre sud-est dela Dismuiden, un aviator al nostru a împușcat alaltaeri un aeroplan francez.

La sud și sud-est: La trupele armatei Hindenburg, cari se luptă la nord de Njemen, situația e neschimbată. Pe celelalte fronturi trupele au înaintat.

La ost și sud de Kowno trupele noastre au făcut prizonieri 9 ofițeri și 2600 Ruși și au capturat 8 mitralieze.

Grupul de armată al principelui Leopold de Bavaria a respins eri pe dușman pe înălțimile situate la nord-est dela Klesceze și pe teritoriul păduros situat la sud-est. Urmărind pe dușman, armata se apropie de pădurea dela Bialowieska. Până acum am făcut 4500 prizonieri și am capturat 9 mitralieze.

În fața atacului trupelor aliate din armata lui Mackensen, care înaintează peste Pulwa și Bug și spre ost dela gura Pulwei, dușmanul și-a evacuat pozițiile. Urmărirea e în curs.

La sud-vest de Brest-Litovsk am luat cu asalt înălțimile dela Kopy-

low. Trupele noastre cari înaintează peste teritoriul mocirlos ce se întinde spre nord-est dela Wladave, urmăresc pe dușmanul care eri a fost bătut.

Războiul cu Turcii.

Constantinopol, 24 August. — Comunicatul oficial al marelei cartier general otoman e pentru azi următorul:

În 22 August dușmanul a atacat din nou pozițiile noastre dela Anafardana, dar cu un contra-atac al nostru l-am bătut cu desăvârșire și i-am cauzat pierderi grave.

În luptele din 21 August dușmanul a avut pierderi uriașe. În un singur loc al tranșeelor noastre am numărat mai mult de 500 morți ai dușmanului. Am făcut prizonieri 1 ofițer și un număr mai mare de soldați.

Pe sectorii dela Ariburnu și Sedil-Bahr nu s'a petrecut nici un eveniment mai însemnat.

Pe frontul dela Irak trupele noastre și luptătorii indigeni au atacat lângă Eufrat, la Akiken o trupă engleză și i-au cauzat dușmanului mari pierderi, capturând și peste 200 puști.

Evenimentele pe mare.

Berlin 24 August. Un submarin german a scufundat în 16 l. c. la intrarea în sânul finic un crucișetor auxiliar rus.

La Seebrügge în noaptea de 22 spre 23 August două distrugătoare dușmane au atacat un vas german de patrulare și l-au scufundat după o vitejească rezistență desvoltată de cei de pe vas. O parte din echipagiul a fost salvată.

Behnke, locțiitorul șefului admiralității.

Tisza în audiență la Maj. Sa. Conteșe Tisza, care a petrecut ziua de eri în Viena, a fost primit în audiență de Maj. Sa Monarhul.

Un consiliu de războiu franco-anglo-belgian. După o știre din Copenhaga președintele Poincare, regele Angliei regele Belgiei și generalii Joffre și French au sosit eri în localitatea Chantilly de lângă Paris, unde au ținut un consiliu de războiu.

Anuarele școalelor noastre.

II.

Anuarul al III-lea al școalelor primare centrale române gr. or. de băieți și fetițe din Brassó (Brașov), pe anul școlar 1914-1915. Publicat de Ștefan Popovici, dir. la șc. de băieți și Grigorie Popescu, dir. subst. la șc. de fetițe. Brassó-Brașov, tipografia Ciucu & Comp 1915.

Partea primă a acestui anuar bine îngrijit conține un documentat studiu al istoriei școalei primare centrale rom. gr. or. din Brașov-Scheiu și adevărat decenul 1850-186), apoi cuvântul festiv rostit de directorul școalei de băieți St. Popovici la încheierea anului școlar 1913-14, în care ni-se relevă pagini frumoase și de interes ale istoriei școalei primare din loc și la urmă vorbirea ținută tot

de directorul Popovici, la împărțirea darurilor de Crăciun elevilor și șefelelor sărace dela școala noastră primară, la 21 Dec. 1914.

Din istoricul de un mare interes al acestei școale, ținut cu multă grijă după datele aflate în monumentalul op. »Istoria școalelor rom. gr. or. din Brașov« al d-lui Andrei Barseanu, din scrierile nemuritorului Barțiu, ale episcopului Nic. Popea, apoi din »Documente privitoare la trecutul Românilor din Scheiu« de Dr. Sterie Stinghe, și partea cea mai mare, din date scoase din arhiva școalei și a Eforiei școlare de pe acele vremuri, ori-cine își poate forma cu ușurință un tablou fidel al vremurilor grele, prin cari a trecut cea dintâi școală primară a noastră în acest deceniu plin de neliniște și mari schimbări.

Cel mai mult dintre noi trec poate cu multă nepăsare peste astfel de lucruri tocmai din motivul acesta țin să estrag, fie pentru acela cari nu au cetit partea I-mă a acestui anuar, fie pentru acela în mâna cărora el peste tot nu a ajuns, unele lucruri cari au tras și trag greu în cumpană când e vorba să ne cunoaștem bărbății, cari de fapt au muncit cu scop pentru viitorul poporului nostru și vremurile atât de grele, în cari acești bărbăți, trecând peste orice greutateți, au ținut să-și facă datoria, așa cum constituția lor de Români le dicta aceasta.

Iată de ex. una din cererile cele mai de căpetenie din programul votat în memoria adunare dela Blaj, ținută la 4/16 Maiu 1848 punct 13:

»Națiunea română cere înființarea școalelor române pe la toate satele și orașele, a gimnaziilor, institutelor militare și tehnice și a seminarilor precești, precum și a unei universități române, dotate din casa statului în proporțiunea poporului contribuțent, cu dreptul deplin de a-și alege directorii și profesorii, și de a sistemiza învățătura și după un plan școlastic, și cu libertate de a învăța (docere)«.

În alt loc ni se spune apoi că »Românii brașoveni au fost între cei dintâi, cari au înțeles însemnătatea acestor școli și care au stăruit după restabilirea păcii pentru organizarea învățământului în toate părțile locuite de Români, că »intâiul an de pace 1850, după turburările și frământările celor doi ani precedenți, întruchipând și el un loc suferință și durerea atâtor veacuri, precum adunarea națională din Blaj și Soborul bisericesc din Sibiu dau semnul mântuirii noastre — găsește ori pe unde se învârteste tot numai ruina ori pământ întălenit, școala noastră își pierduse cu totul rostul; cu toate că nici până aci nu era ceva de ea. Se numiau școale; câte bruma erau, dar în realitate erau mai mult niște cotruțe, iar dascălii mai mult niște bucheri«.

Iată însă ce zice vrednicul fost episcop al Caransebeșului, Nic. Popea, despre școalele românești de pe atunci din Ardeal și stăruințele marelei Șaguna pentru fondarea, dotarea și organizarea lor: »La venirea lui, cum se știe, școalele populare și încă cele mai elementare, cari singure formau tot învățământul la Români erau puține, numai ici-colea presărate câte una. Abia atunci începură a se înființa una în Brașov, a doua în Șahtung la Săcele și la treia în Râșinari, dar și acestea în formă de tot primitivă. Bă, ce este mai mult și mai deprimător pentru orice român bine simțitor și cu atât mai vătos pentru un cap bisericesc, suprema inspecțiune peste școalele ortodoxe române din Ardeal o avea episcopul romano-catolic din Buzrad! Se înțelege deci, că țința principală a metropolitului Șaguna în astă privință eră, de a șterge aceasta anomalia, de a scutura cu o zi

mai înainte acest a'p apăsător din episcopia românilor, restituind starea normală în școala română. Și Dumnezeu îl ajută; căci în sinodul din 1850 se decise, ca conducerea și supremul inspectorat școlar să-l aibă episcopul, ca cap legitim al bisericii ortodoxe ardelen. El nu se odihni până nu câștigă și asigură pe deplin autonomia școlară pe baza principiului confesional, pentru care avuse mari lupte, mai întâi cu regimul politic absolutist, după aceea cu cel constituțional maghiar, ba chiar și cu al său... Oamenii noștri pe el nu l înțelegeau la început: ei nu se puteau împretini cu caracterul confesional al școalelor, stăruind morț pe lângă cel național, neprivind la aceea că acest din urmă nu avea bază nici în legile cele vechi nici în cele noue, și că numai biserica, care cum se vede per eminentiam ne este națională, era meritată precum în trecut așa și în prezent, față cu împrejurările sub cari ne aflăm, a ne scuti și înasași naționalitatea de totală prigonie. Și așa eră în cel dintâi care elapță și aduse la valoare caracterul confesional al școalelor române în Ardeal, pe când alți bărbăți naționali l ținneau de rău și-l făceau mare opozițiune, recunoscând însă astăzi cu toții bunătatea acestui principiu salutar.

»Numărate sunt actele metropolitului Șaguna: reprezentanți către regim și organele sale, ordinațiuni și alte dispozițiuni către clerul și poporul eparhial în afaceri școlare, și anumiți pentru fundarea, dotarea și buna organizarea școalelor populare... Mai departe apoi se zice: »Până aci școala română, am putea zice peste tot, era un copil fără teagă, părăsit și aruncat pe treptele unei biserici ruinate, ori în brațele unei mame zdrobite de durere, și care n'avea dela nimeni nic o mângăiere. Numai ici-colea se îndura câte cineva cu ceva spre ea, numai ici-colea lăcurea lumina ei ca un flăcău în noaptea și mai da semne că trăiește ca vai de ea. Singură școala din Brașov eră o copilă, care trăia ceva mai răsfățat, — grație unor părinți mai cu dare de mână, cu buletul mai desghetat și cu mai multă iubire părintească către fi lor.

Se arată apoi cari au fost învățătorii ce au funcționat în acest deceniu la școala primară din Brașov, între cari mulți au funcționat și ca profesori la gimnaziul »unici înființat, precum și la școlile unde s-au ținut prelegerile.

Studiul e ilustrat cu câteva specimen interesante de clasificățiuni și sinoptice (c-onspete)

Tot în deceniul acesta, și adevărat în a. 1857/8 curul școalei a început să fie de 4 ani, și nu de 3 ca până acum. »Angajarea învățătorilor ca și a profesorilor se făcea pe acest timp după învoială și se încheia prin contract din partea Eforiei și cei a'ești, nefiind sistemizate salariile lor pe atunci. Unii erau angajați cu câte 300 fl. alții cu câte 200, și iarși alții cu câte 150, 140, 120 fl. Natural că și pregătirile acestora din urmă, erau la unii foarte reduse, însă se alegeau de necesitate, căci nu se găseau alții mai buni.«

În încheierea acestui studiu se spun între altele și următoarele: »Numai dela 1850 începe să înceapă această școală primară a se întemeia pe baze mai solide, mai sigure, conform planului ce l-i crola spiritul vremii în care trăia și trăiește dezvoltându-se și progresând. Apogeul ei este însă ascuns în tainele viitorului...«

Aici accentuez încă odată, că cine nu a cetit acest studiu, să-l coliască, căci multe lucruri nouă se desvălesc în el și multe învățătură se pot scoate din el pentru viitor.

Partea a doua a anuarului conține date statistice referitoare la aceste

vitele ca să nu se afunde mult în pădure. Ee care bou avea câte un clopotel de gât, ca să sune pe unde se găsește. Se strânsă toți și se așezară la masă.

— Hai și tu mă, ziseră ei.

— Hai. Și se așeză la masă cu ei.

— Tu n'ai merinde? zise unul.

— N'am.

Înfărășit mâncară tăcând. Boul sta la țruși cu un maldăr de fân verde densăinte. Boul însă nu mânca, parcă sta și el pe gânduri.

— Spune mă vere — ziseră oamenii iar — cine ești tu?

— Da ce vă pasă mă băeți?... Acum sunt tovarăș și frate cu voi până la Giurgiuși îndărăt. De vreți, ascultați-mă și pe mine: păziți boul, că eu mă culc în căruța mea d'asupra.

Și plecă și se culcă în căruța lui.

— La uite mă — începură oamenii — ce zăzanie de om o mai fi și asta?... Ori vr'un păcălci de om, care vrea să ne facă să nu ne tihnescă odihna la toți, ori altă pocitanie, ori chiar, vr'un hoț!...

Un uncheș bătrân, care era și el în ceată, se duse la căruța lui și se sui sus. Străinul tăcea. Moșul îl întrebă:

— Dormi mă tovarășe?

— Nu încă moșuie.

— Ei mă băete, începu moșul, la uite ce... Eu sunt om bătrân și am văzut și pățit multe. Am ascultat la vorbele tele... M'a prins mirarea... Ai făcut pe oameni de nu se mai pot culca... Unii te cred păcălci, alții hoț, iar alții duh necurat. Spune tu mie, cine ești, și ce sunt adevărate din spusele tale?...

— Măi moșule, response străinul... cine sunt eu, nu trebuie să știți... Dar uită-te...

— Și el somese nădragii și se văzu în sus om și 'a jos picioare de cal.

Moșul se 'achină și străinul își lăsă nădragii.

— Măi om călător, li zise iar moșul, spune mie cel puțin, ai gând bun cu noi, ori gând rău?

— Am gând bun, că nu mai sunt rău... S'a mplinit osânda...

— În numele lui D-zeu că spui drept?

— Da, în numele lui D-zeu, că spui drept. Moșul plecă lăchănându-se dela căruța lui. La foc șopti oamenii: — Străinul... nu mintă. Vedeți de

bou bine. Se așezară oamenii pe ptzi. Vara nopțile sunt mici, dar și obosile zile sunt strășnice, te trântesc numai de cât. S'au ținut oamenii să n'adoarmă, s'au ținut, când odată, au adormit fără veste și aud: beu!... boul din mijlocul lor... Ho... hoooi... Boul era cu mașele vârsate d'un lup, ce se depărtase mai că-colea.

Străinul sări și el din căruța. — Ce mă, l-a vârsat mașele?

— I le-a vârsat. — Ei vedeți?... Am mințit eu?...

— Aullu!... aullu!... Imi rămase carul în drum... Ce să mai fac eu!... Începu Vladimir.

Străinul se gândi și spune: — Boul tot lupii li măuăncă, că uite-l moare... Tu, du-te în Grătia și la a opta casă dia capul satului, să intri în curte, că acolo stă un rumân ce are un bou stingher de vânzare. Ei cere zece galbeni pe el... tu să-l dai nouă, și ei o să ți-dea... Vi și-l injugi cu astălat...

— Păi de unde banii, păcătile mele, începu Vlad.

Străinul se uță peste toți și începu: — Scoate tu galbenii ce-i ai sub

brâu... Tu scoate cel optsprezece lei... Tu scoate ai douăzeci de stăniți... Ajutați la nevoie pe tovarășu nostru...

Oamenii rămaseră și unși mirați. Văzând că omul așa țin și căji bani au fie care la ei. Scoaseră banii și plecară încă dot inși cu Vladu în Grătia. Au numărat: uua, două, trei... și la a opta casă au intrat în curte. Se rezăra zorile și omul tocmai se sculase...

— Bună dimineața creștine.

— Bună dimineața oameni buni... — Ai un bou de vânzare... — Am... — Dă-ni-l nouă... la să-l vedem... Și se duc să vad boul... Co' fi, co' drege:

— Zece galbeni.

— Nouă... — Zece... — Nouă, că ne-a mâncat lupii boul în pătură... N'avei... N'avei!...

— Fie și nouă.

— Și pe la prânz veneau cu boul. După ce au mâncat de prânz au injugat și au plecat toți pe drum cu streinul în urma lor.

Pe drum oamenii se uitau la strein ca la altă bașagănie. Moșul mer-

gea dus pe gânduri și se ținea tot în preajma lui.

— Ni se mai întâmplă ceva pe drum? întrebă unul.

— Nu cred... Am auzit o răndu-nică spunând că blestemul a trecut...

Înfărășit în câte-va zile oamenii au ajuns și la Giurgiu. Au predat grăul la schelă, iar streinul și-a vândut p'al lui și au plecat îndărăt iar de tovarăș. Pe la Măreni în pădure au dejugat iar. Streinul s'a așezat la foc și s'a calcat pe spate cu ochii la stela. Toți îl ocoliau ca pe foc. După ce mâncară, el începu:

— Măi băeți... voi nu știți păcătele mele... E greu mă să fi păcătos...

— D-ta păcătos?... ziseră unii, care ști atâten și ne-al făcut bine povățuindu-ne pe drum?

— Pacătos mă, păcătos... Eu, nouă ani am mâncat la copil...

— La copii? se mirară unii...

— La copil... În urma unui păcat groznic, păcat ce nu vr-i spu, m'am pomenit că'mi crește păr pe trup, așa de des, cum crește pe urs. Întâi l-am tuns, l-am ras, dar zadarnic. Văzând eu cum îmi crește părul, a început să-mi vie necaz. Imi venea așa necaz, de tă-

școl. Dintre acestea estragem următoarele: Din 7 învățători dela școala de băieți, 3 au fost mobilizați, iar doi în cetatea 40-50, sunt aserțați; la școala de fetițe din 6 învățători și 2 inv. 3 învățători au fost mobilizați. În urma acestui fapt, toate clasele paralele au fost împreunate, iar în cl. IV. V. VI. atât la băieți cât și la fetițe a propus câte un învățator. Cel mobilizat sunt: la școala de băieți: Dum. Măceș, Nic. Oarcea și G. Preșmerean, iar la școala de fetițe: directorul Radu Prișcu, azi prizonier în Siberia, G. Govna și I. Baboie.

În locul directorului prov. al școlilor de fetițe R. Prișcu, mobilizat, cu conducerea agendelor direcționale a fost încredințat inv. Grigorie Popescu.

În alte capitole se arată apoi activitatea extra-școlară a învățătorilor, obiectele de învățământ specificarea materiilor și instituțiile de ajutorare etc.

Un alt fapt, care trebuie relevat e, că corpul învățătoresc în loc de a se angaja la contribuție lunară pe întreg timpul cât va dura războiul, a trimis la oficiul de ajutorare al armatei, pentru ajutorarea familiilor celor mobilizați, odată pentru todeauna suma de 100 cor. Au mai dăruit în particular suma de 399 cor. Tot asemenea atât în particular cât și din bibl. comună s-au trimis dif. cărți, reviste și alte ziare pe sama răniților.

Eforia școlară a lichidat suma de 54 Cor. 75 fl. pentru procurarea de material, din care s'a lucrat prin inv. de lucru de mână A. Iasievici, cu elevele: căciuli, flanele, ciorapi albituri ș. a. în valoare de cel puțin 150 Cor.

Tot pentru școlul amintit s'a colectat și trimis la destinațiune, în două rânduri dela elevii și elevele școlilor noastre suma de 67 Cor. 73 fl.

La șc. primară de băieți au fost înmatriculați 194 elevi și la șc. de repetiție 13, iar la cea de fetițe 271 eleve și la șc. de repetiție 19 eleve. Biblioteca învățătorilor și cele ale școlărilor nu s-au înmulțit în anul acesta școlar. Tot așa și colecțiunile, afară de cea numismatică de la școala de băieți.

Despre fonduri nu se dă dare de seamă în acest an, deoarece cei mobilizați nu au putut da documentele necesare, fiind absenți.

Urmează apoi datele istorice din viața școlară a anului 1914-15, dintre cari amintim »Srbarea pasărilor și a pomilor» ținută în 1/15 Maiu a. c. cu un program reușit. Ca încheiere ri-se dă clasificățiunea generală a elevilor și a elevelor.

ȘTIRI.

— 25 August n. 1915.

Comitatul Brașov a ținut ieri o adunare generală extraordinară, în care s'a ales o delegațiune de trei membri cari sub conducerea d-lui viceșpan Ludwig Servatius vor lua parte la deputățiunea omagială a municipiilor ungare, ce se va prezenta Maj. Sate Monarbului în 2 Sept. a. a. c. Delegații comitatului Brașov sunt d-nii Dr. Szele Béla, Ioan Eder și Dr. Egen Meja u. Tot în adunarea de ieri s'a ales o comisiune, care să procure pe seama poporului comitațiunii o cantitate de 18.000 măji bucate.

Monumentul lui 'Andronache Donici' Din Iași se comunică: După cercetările făcute de d. Zotta, directorul arhivei statului, s'a descoperit monumentul lui Andronache Donici, — tatăl fabricistului Donici — primul legist care a predat cursurile de drept la Iași, din indemnul lui G. Asache. Andronache Donici a fost înmormântat la cimitirul vechi din

jurul bisericii Buna-Vestire. Descoperirea făcută de d. Zotta, se bazează pe acte corăspunzătoare cu inscripțiile găsite pe piatra care indică locul unde au fost înmormântate rămășițele lui Andronache Donici.

† Florica Manta — soră de caritate voluntară. Un solu nou de jertfe începe să re ceară crâncenul războiului actual. Alături de jertfa închinată de floarea vitejilor noștri, pe câmpurile de luptă, tronului și patriei, se ivește acum jertfa tot atât de scumpă și mare, pe care încep a o aduce îngrijitoarele devotate ale eroilor, sosiți boinavi și răniți de pe câmpul de luptă. O astfel de jertfa mare a dat familia preotului ortodox român Ioan Manta sen. din Gurarâului, protopopiatul Săliștei. În dată ce au sosit în Sibiu cei dinți răniți și greu boinavi, amândouă fiecele sale Marloara și Florica îndemnate de dragostea creștinească și de simțul datorinței față cu deapropoșele, s'au înscris ca surori de caritate voluntare la spitalul din Sibiu și au pus atâta devotament și abnegațiune la îngrijirea bolnavilor, încât una din ele, cea mai tânără: Florica — după cum mărturisesc înșiși medicii — a căzut jertfa zelului și devotamentului său deosebit. Bolnavindu-se și ea de tifos, după îndelungate și grele suferințe s'a stins în floarea vieții, în vârsta de abia 21 de ani.

Medicii, cari au cunoscut abnegația și altruismul surorii de caritate Florica Manta, au cerut să mângâie pe adânc îndureratul părinte Manta prin o adresă duloasă scrisă în limba germană.

Înmormântarea acestei frumose odrasle a familiei protești Manta s'a săvârșit în 4 (17) August a. c. în Gurarâului, cu asistența unui numeros public din această frunțase comună, precum și din comunele învecinate și din Sibiu, de unde au venit să mângâie înristata familie a părintelui Manta mai mulți asessori consistoriali, precum și toate surorile de caritate și prietenele răposatei. Preoții slujitori au fost: Dr. Ioan Lupaș, din Săliște, profesorul seminarial Ioan Oțoiu din Sibiu, Valeriu Popovici din Sibiu, parohul Maniu Lungu din Râșinari și Emilian Stoica din Acliu. Cu puțin timp înainte de moarte, răposata își exprimase față de sora sa Marloara dorința, ca la înmormântare să nu-i rostescă altceva decât predică părintele protopop Dr. Ioan Lupaș, care cedând stăruințelor familiei a și rostit un pătrunzător pănegiric.

Odihnească în pace!

Daruri. D-l Augustin Paul, secretar la consulatul român din Budapesta a trimis pentru »Casa de lectură Dr. Alex. Bogdan« K. 3.

D-l George Taflan, notar cercual în Ticiușul român a trimis pentru masa studenților K. 8.

Direcțiunea gimnaziului exprimă donatorilor sincere mulțumite.

Un căpitan de poliție român avansat la rangul de consilier polițienesc C. m. în »F. P. R.« din Budapesta: D-nul George Orz, căpitan poliția la centrata poliției din Budapesta și conducător al secției criminale, a fost înaintat la rangul de consilier polițial și în același vreme numit de conducător al secției polițienesci din cercul X. Avansarea și numirea d-lui George Orz, a produs o bună impresie în cercurile românești din Capitală, unde d-l Orz, s'a bucurat totdeauna de stima și simpatia celor ce-l cunosc. Pe lângă funcțiunea cu răspundere ce o ocupă exercitându-o cu multă conștiințiozitate, d-l căpitan Orz n'a uitat, să și împlinească datoria și față de neamul și biserica lui. Este vechiu membru al parohiei române din Capitală, și nici

când nu s'a retras dela manifestațiunile culturale ale românilor de aici.

Chestiunea adunărilor generale și a bilanțului societăților pe acți. La începutul anului curent, guvernul, precum se știe, a emis o ordonanță, sub Nr. 130/1915 M. E., prin care a autorizat societățile pe acți și însoțirile, ca fără privire la dispozițiile statutelor lor, să-si poată amâna adunările generale cu 6 luni de zile, calculate dela încheierea anului lor de gestiune. În sensul ordonanței amintite adunările generale ale societăților pe acți și ale însoțirilor cari în timpuri normale își încheie bilanțul la 31 Decembrie 1914 au fost autorizate a amâna șineea adunării generale până la 30 Iunie 1915. Cum în urma stărilor excepționale ce dominează în țara întreagă, ca consecvență a stărilor de război, o mulțime de societăți pe acți și însoțiri au fost împiedecate a-și încheia bilanțul și șinea adunarea generală până la termenul amânat de 30 Iunie a. c., guvernul s'a văzut îndemnat a emite privitor la această chestiune, o nouă ordonanță, ce a apărut în foaia oficială, dela 17 crt., sub Nr. 3008/1915 M. E. Conform acestei noi ordonanțe ministrul de comerț este îndreptățit a prolungi odară, sau după trebuință, chiar și mai de mulțori, termenul adunării generale ale acelor societăți pe acți și însoțiri, căroră în urma stărilor de război sau a altor piecaci nefăcșurabile, le a fost cu neputință a-și șinea până'acum adunarea generală. Despre resprișul acordat pentru șineea adunării generale, ministrul de comerț va înștiința fără amânare, tribunalul competent, ca for comercial. Noua ordonanță a intrat în vigoare, imediat după publicarea ei pe întreg teritoriul țărilor coroarei ungare.

R. E.

4 1/2 milioane refugiați în Rusia. După rapoarte din Petersburg primite de »Daily News« au sosit până acuma în Moscova, Petersburg, Kiev și Char-kow 4 1/2 milioane refugiați din Polonia și guvernamentele nord-vestice ale Rusiei.

Fuga unui aviator francez. Aviatorul francez Gilbert care, trebuind să aterizeze din cauza unui defect la motor pe teritoriul elvețian, fusese internat în Helveția, a fugit și s'a relntors slat-tăeri la Paris.

Turburări în Portugalia. Din Lis-sabona se anunță: în orașul Almado au avut loc mari turburări. Mulțimea a jefuit prăvăliile din cauza scumpirii alimentelor. S'au trimis trupe pentru a restabili ordinea.

Avis. În cancelaria mea advoca-țială află epicare momentană un Can-celista român care a mai fost în cancel-arie advocațială și știe scrie și la ma-gină.

Reflecțanții să se adreseze direct mie.

Dr. Ioan Hămbășian, avocat Campeni-Popânfalva.

2-3

Muzică la promenaadă. Începând din 29 Iulie n., muzica orașului va concerta în fiecare săptămână Marți, Joi la orele 5 p. m. și Duminică la orele 11 1/2, în parcul Rudolf, iar Lună Mercuri Vineri și Sâmbătă la orele 5 p. m. la promena'la de jos.

—

Proprietar:

Tip. A. Muresianu: Branisce & Comp

Redactor responsabil: Ioan Lacea

Concurs.

Pentru 2 (două) posturi de con-tabili interimali și 1 (unul) de practicant să deschide concurs cu termen de 8 zile dela data acestei publicări.

Oferenții vor binevoi a-și în-nainta petițiile instruite cu documente despre pregătiri teoretice și practice la subscrierea direcțiune, arătând și retribuțiile la cari ar reflecta.

Direcțiunea institutului de cred-ți și economii.

„Economul“ Cluj.

Anunțuri
primește Administrațiunea
Gazetei Transilvaniei
cu prețurile cele mai
MODERATE.

Specialitate de apă minerală.

Isvorul MATILD din Bodok

este cel mai apreciat reprezentant al apelor minerale alcalice.

Apă minerală de primul rang

care amestecată cu vin este superioară celorlalte ape minerale.

Beutura de predilecție a cercurilor celor mai înalte sociale

care în urma conținutului și îngrijirii conștiințioase și cu-rate a isvorului, se preferă din partea medicilor apei mi-nerale mondial renumite Gieshübler.

Cel mai bun semn

contra falsificărilor a apei minerale MATILD este limpezeala absolută până la cea din urmă picătură.

Depositor principal a apei MATILD în Brașov la firma E. O. & L. THEIL, Strada gării Nr. 25. Telefon 364 se capătă în cele mai multe prăvălii cu ape minerale și în restau-rantele mai de frunte.

Cu toată stima

Administrațiunea isvorului, Iosef György,

Șepsibodok (Ardeal).

70-200.

Antreprize de pompe funebre

E. TUTSEK.

Brașov, Strada Porții Nr. 3.
vis-à-vis de băcânia Steaua Roșie.

Recomand Onor. public la cazuri de moarte stabilimentul meu cu toate cele necesare pentru înmormântări mai pom-poase și mai simple cu prețuri ieftine.

Depou de cosciuge de metal ce se pot închid hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea proprie a cosciugelor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejar.

Depou de cununi pentru monumente și pantlici cu cu prețurile cele mai moderate.

Reprezentanță de monumente de marmură, cară funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un car funebru vână pentru copii, precum și cioclii.

Comande întregi se esecută prompt și ieftin, iau asupra-mi și transporturi de morți în străinătate.

La cazuri de moarte a se adresa

Telefon interurb. 405.

E. Tutstek

băram cu palmele și cu pumnii pe mine singur. Mă jumuleam de păr și 'zal trăgeam palme de-mi scăpărau ochii scântei.

Aveam doi copilași, unul de un an și jumătate și altul de o lună. Ei, când îi vedeam în ochi, îmi venea o potă să îmfig dinții în ei, cum îți vine de un hartan de pui fript, când e tras prin saramură de usturoi pisat. Îmi curgea zeama din gură! Pândii când nevasta era dusă după leacuri și descântece tot pentru mine, și... le mâncai nasurile și obrazii la amândoi. Copii au murit de dureri. Eu d'atunci am rupt-o la fugă în pădure. M'am pomenit că aveam picioare de cal și azi...

— Ai picioare de cal? întrebă căți-va.

— Uite-le!... și el arătă picioarele la toți. Toți se sculară în sus de la foc înfricoșăți.

— Nu, stați jos, că blestemul e trecut. Oamenii sezură jos dar cu mare frică. El povesti:

— În pădure făcui cunoștință cu lupii, cu urșii, cu vulpile, cu iepurii, cu vervețele, cu porcii mistreți și cu păștrile. În trei ani învățai toate limbale jgănilor astea. Mă hrăneam cu carne de copil... De departe, îmi miroseau

copiii, începea să-mi lase gura apă, și din brațele mumei, ori de acasă din bățătură, îi furam și până la pădure îi mâncam jumătate. Toți știau erau însă rândulți. Erau blestemători de Dumnezeu!... Mâncam copiii și de câte opt ani, pe cei ce țineau pe D-zeu, ori pe oameni, pe cei cari scoteau limba la trecători, și erau obrazlici. Mi-i răz-duia sfântu Petru, eu îi mâncam! Nouă ani de zile ajunsăm spaima copiilor. Nu se știa cine îi mânacă.

La nouă ani mă furișai într-o noapte în satul meu. Vrusei să-mi văd nevasta și casa. Când colo altă curte și lumina aprinsă. Ascultai la ferestra. Se auzea glasul nevestei mele și al unui bărbat. Ei vor-beau de dragoste. Înțelesei că nevasta mea se da în dragoste cu altul. Începui să tremur. Pusei gând să intru și să-i fărăm pe amândoi, putere aveam destulă... Mă dusei la ușă. O arsură simți că mă străpunge prin piept. Auzii un glas:

— Aici sunt niște creștini buni; îndărăți! Mă uitai și văzui o cruce stră-lucind pe ușă. Mă întorsei la ferestre iar. Auzii un plâns de copil.

— Ah! am să vă mănânc copilul!... și fugii să mă ascund,

Șezul ascuns până pe la noaptea jumătate, când plecai iar la ferestre. Linsel cu limba hârția din ferestre și băgai capul pe ferestră, să vedem unde e copilul, să întind mâna și să-l iau. Odată mă pomeni isbit cu o se-cure în cap, dar când trăsai capul îndărăt sângele roși peretele de afară. Îmi intră sângele în gură și o rupsei la fugă spre pădure. Unde căzui acolo rămăsei. Bărbatul nevestei mele îmi crăpase capul sdravân. Am cizut la ză-cere. Am răbdat într-o gropsă nouă luni de foame, beam doar apa care se strângea la gura mea din ploa. În ză-cerea mea văzam crucea și vedeam doi ingerași, rugându-se în geamuchi să mă lerte D-zeu. Luând seama celor doi ingerași, văzui că erau copiii mei, pe care chiar eu îi răpusesem mâncându-le nasurile și obrazii. La împințirea celor nouă luni, venură cei doi ingeri cu o cruce de foc în mână...

— Sărut-o, tată, și roagă-te...

Și eu începuți să plâng, sărutai crucea de foc, și începuți: Doamne, Doamnel... Mă pomenii că îmi căzu părul până la jumătate și am rămas uite cum vedeți...

— Dar acum de unde vii? îi în-trebă unul iar.

— Viu de acasă... Am luat hai-nele unui cioban, m'am dus într'un sat și m'am băgat slugă la popa, cu con-diție să se roagă la D-zeu, pentru ier-tarea mea... Grăul ce-i văzurăți era al popii, nu al meu cum vă spusese-m. Popa are credință în mine căci a văzut ei că are a face cu un pocăit.

Oamenii începură:

— Dumnezeu să te lerte de vr'un rest de osândă!... Dumnezeu să te lerte!...

— Vă mulțumesc le răspunse el. Și începu să se pipăie pe picioare.

— Ce? îl întrebară oamenii.

— Mi se pare că am devenit om!... Și el se uită și spre mirarea și a lui și a tutulor, văzu că avea picioare ome-nesci în loc de picioare de cal. Oamenii începură să se închine și să se roage lui D-zeu și cu mai multă credință.

O cucuvea începu să strige. El făcu iar: la... la... ia...

— Ce? întreabă oamenii?

— Joacă o comoară. Hai după mine, iute... Și plecă cu oamenii după el. Văzură o flacăra galbenă în niște tufani. Se duseră toți îndrăsneti. Comoara își stinse flacăra.

— Să săpăm aici... Săpară toți și găsiră un cazan cu galbeni. Abia l-au dus la foc. Strainul le spuse:

— Fîind că acum nu mai sunt pricolici, ci sunt om ca voi, împărțiți banii și cu mine, dar pe voi.

— Îi împărțim!... Dar zice unul: de unde ai știut că joacă comoara?

— Voi l'auzeati cucuveaua?... Striga: Uite, uite, foc de bani... s'au aprins foc de bani!...

Oamenii făcură șaisprezece gră-mezi și luă și el una. Apoi se rugară toți lui D-zeu. Vlad dete împrumutu-rile îndărăt. În pădurea Chiricului ei apucă spre Udeni, dând mână cu oa-menii, și mulțumindu-le că s'au rugat la D-zeu de iertarea lui. Ai noștri au venit toți acasă, fie care cu câte o că-ciulă de galbeni. De el n'am mai auzit o'atunci. Fără îndoială că l-o fi lertat D-zeu, și acum o fi în cer... Asta a pățit tata bătrânu al tati bătrânului, întâ'o călătorie la Giurgiu.

I. C. Vissarion.

MINISTERUL FINANTELOR.

DIRECȚIUNEA CONTABILITĂȚII GENERALE A STATULUI ȘI A DATORIEI PUBLICE.

DATORIA PUBLICĂ.

Tablou de numerele titlurilor de rentă 4% amortibilă din 1889 internă, împrumutul de lei 32.500.000, eșite la sorți la tragerea 53-a dela 1/14 Iunie 1915

Valoarea nominală 386.200 lei.

38 titluri de 5.000 lei.

21125	21261	21448	21626	22013	22458	22767	23217	23398	23936
21165	21316	21480	21748	22136	22542	23069	23245	23542	23945
21184	21413	21489	21777	22248	22550	23127	23376	23603	
21250	21434	21595	21795	22292	22698	23136	23382	23780	

190 Titluri de 1.000 lei.

5142	6762	8490	9579	11407	12590	14562	16087	17546	18998	20467
5162	6840	8525	9730	11461	12631	14587	16324	17563	19036	20180
5432	7017	8554	9788	11522	12737	14694	16342	17598	19041	20494
5565	7054	8631	9868	11534	12958	14709	16454	17675	19102	20739
5573	7117	8684	9884	11576	12969	14900	16455	17824	19217	20745
5629	7499	8733	10085	11623	13078	15010	16509	17916	19445	20753
5684	7600	8779	10152	11629	13083	15079	16654	17931	19475	20811
5726	7759	8850	10189	11756	13116	15237	16677	18133	19639	20918
5745	7808	8883	10510	11864	13210	15299	16696	18298	19727	20947
5849	7810	8984	10651	11884	13290	15499	16716	18395	19779	20965
5900	7931	9199	10687	11982	13296	15535	16889	18413	19880	
5903	7962	9245	10808	12007	13522	15623	16899	18467	19883	
6385	8064	9331	10922	12044	13661	15636	16993	18663	19957	
6423	8205	9435	10961	12049	13827	15780	17024	18687	19972	
6519	8261	9452	10993	12302	13968	15791	17139	18705	19979	
6598	8287	9488	11157	12316	14020	15825	17333	18743	20001	
6620	8375	9510	11199	12376	14066	16002	17349	18834	20084	
6670	8415	9554	11251	12387	14388	16080	17444	18926	20400	

62 titluri de 100 lei.

167	1047	1413	1873	2229	2496	2879	3293	3491	4288
215	1168	1435	1913	2237	2624	2888	3227	3760	4382
216	1216	1471	1924	2263	2633	2921	3303	3977	4560
491	1297	1686	1930	2369	2726	2928	3332	4022	4646
648	1299	1801	2092	2420	2835	2989	3383	4046	4699
837	1333	1844	2197	2431	2839	3132	3391	4157	4750
								4222	4952

Plata acestor titluri purtând cuponul No. 10 din 1 Ianuarie 1916 și următoarele, precum și plata cuponului Nr. 9 din 1 Iulie 1915, se va face cu începere dela 1 Iulie 1915:
In România: la Cassiera Centrală din București și la Administrațiile Financiare în județe.

**COVOARE
LINOLEUM
PEDELE**

Pânzatur, albături de pat, se pot cumpăra cu prețul cel mai convenabil, în alegere mare, prețurile cele mai ieftine la

TELLMANN & SPEIL
Târgul Grâului nr. 8.

Îngrijim și așezarea de **Linoleum** cu lucrători experți
Lucrările de **Linoleum** în Hotel Corona sunt executate de firma de sus.

**ANUNȚURI
PRIMEȘTE
ADMINISTRAȚIA: :**

„Gazeta Transilvaniei”

**CU PREȚURILE
CELE MAI
MODERATE**

Atelierul nostru tipografic

precum și

Redacția și Administrația ziarului „Gazeta Transilvaniei”

se află în casele proprii din

Strada Prundului Nr. 15

(vis-a-vis de băile românești).

Rugăm deci onoratul public românesc precum și vechea noastră clientelă să ne onoreze și în noul nostru local cu comanda lor, cari vor fi executate prompt și la timp.

Comenzile se pot face și prin telefon, rugând în acest scop pe onorații noștri clienți să ne cheme la telefon.

Telefonul redacției și al tipografiei poartă numărul 226.

Onorațiilor noștri cetitori le aducem la cunoștință, că ziarul nostru se află de vânzare în fiecare seară la orele 5^{1/2} la administrația ziarului nostru apoi la firmele din cetate: SERVATIUS (Târgul cailor), zarafia POP, firma EREMIA S-nepoții (Strada Hirscher) și la firma ROSENBERG din fostul local al „Gazetei Transilvaniei”, la tutungeria din colțul Bulevardul Rudolf --- promenada de jos

In Sidiu: la tutungeriile Hermine Frank (Str. Cisnădiei), L. v. Nemeth și Berta Stürmer.

In Blaj: la Librăria diocezană.

In Făgăraș: la librăriile Preda și D. Thierfeld.

In Turda: la librăria românească.

In Medias: firma G. A. Reissenberger.

In Abrud: la colportarul A. Taigher.

In Caransebeș: firmă Petru Lepa.

In Borgopund: firma Iacob Chencinschi.

In Cluj: tutungeria Lehota, Bar. Veselényiut.

Cu stimă:

Societatea în comandită **Tipografia A. Muresianu - Branisce & Comp.**